

платоспроможних на кінець 2017 року банків збільшився на 84 млрд. грн., або на 20,4 %, завдяки докапіталізації державних банків. Регулятивний капітал зріс на 16,4 млрд. грн або на 15,3 %. Рівень адекватності капіталу в цілому по системі збільшився та перевищує мінімально необхідний обсяг [3].

Проте, незважаючи на докапіталізацію банківської системи в 2017 році, упродовж періоду 2014-2018 років відбувся ріст частки резервів за активними операціями (близько на 30 %) та частки простроченої заборгованості у кредитному портфелі банків (близько на 20 %). Це говорить про те, що комерційні банки України, розширюють кредитну діяльність, але не турбуються про свою ліквідність і надійність на сучасному етапі. Причиною даного явища є погіршення обслуговування позичальниками боргових зобов'язань.

За офіційними даними НБУ близько понад 50 % усіх кредитів банківської системи України є проблемними. У першому півріччі 2018 року регулятор зобов'язав банки надати плани роботи з проблемною заборгованістю. За новими нормативно-правовими актами НБУ, такі активи неодмінно буде визнано дефолтними.

Дослідження досвіду різних країн світу (Швеція, Франція, Велика Британія, Німеччина, Швейцарія, Південна Корея, Аргентина) свідчить про те, що дієвим інструментом вирішення проблеми «токсичних» активів у банківській системі може бути санаційний банк. Проте в Україні досвід роботи санаційного банку ПАТ «Родовід Банк» у 2011 році був негативним. На цей час неефективною також є дія Закону України «Про фінансову реструктуризацію». Тому Міністерство фінансів України ініціювало створення спеціалізованої компанії з управління проблемними активами банків, яка має виконувати функції тимчасового сховища для малонадійних кредитів.

Підсумовуючи вищесказане, банківська система України знаходиться в стані реформування та має ряд недоліків, але при ефективному рівні банківського менеджменту та корпоративному управлінні здатна стабілізуватись та протягом декількох років вийти на рівень країн здатних конкурувати на світовому ринку.

Література:

1. Огляд банківського сектору [Електронний ресурс] / Національний банк України. – 2017. – Режим доступу : [https:// bank.gov.ua/doccatalog/document?id=43633516](https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=43633516).
2. Аналітичний огляд банківської системи України за I квартал 2018 року [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://urik.com.ua/documents/research/bank_system_1_kv_2018.pdf
3. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>

Ольга МЕТЛУШКО

*к.е.н., доцент кафедри банківської справи
Тернопільський національний економічний університет*

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄВРОПИ

Питання інфляції завжди гаряче обговорювалось в Україні – починаючи від періоду гіперінфляції 90-их рр.. і підвищення рівня цін на тлі зростаючого попиту в 2000-х рр.. і аж до сьогодні, і знаходить своє відображення у майбутньому. Інфляційні процеси в Україні в останні роки починають скорочуватись слабкими темпами. Так прогноз інфляції на 2018 рік складає 6%. Достатньо високий її показник

у 2017 році пов'язаний з подвійним збільшенням мінімальної заробітної плати. Проте, у 2018 році інфляція повернеться до центральних значень цільового діапазону. У середньострокових перспективах буде очікуватись стабілізація базової інфляції на рівні 5% на основі проведення ефективної фіскальної та монетарної політики. Адміністративно-регульована інфляція виступатиме основним чинником зниження темпів інфляції у 2017–2018 роках, оскільки окремі тарифи вже були збільшені до обґрунтованого ринкового рівня.

Окрім того, до однієї з основних причин виникнення інфляції в Україні варто віднести дефіцит державного бюджету, який в 2018 р. запланований на рівні 80,6 млрд. грн. У результаті кореляційного аналізу, який базується на основі індексу інфляції та бюджетного дефіциту, можна зробити висновок про високий взаємозв'язок між темпами інфляції та дефіцитом державного бюджету. Коефіцієнт кореляції становить 0,701, що свідчить про суттєву залежність зростання інфляції від дефіциту державного бюджету.

Для покриття бюджетного дефіциту центральний банк здійснює емісію грошей, що призводить до зменшення купівельної спроможності національної валюти та інфляції. Так у 2014-2015 рр. Національний банк України «надрукував» 294,9 млрд. грн. за статтею перевищення доходів над витратами в держбюджеті, що призвело до гіперінфляції в Україні [1, с. 13-15]. Ще однією з причин інфляції в Україні досі залишається монополізація ринків, що створює можливості для підприємств скорочувати пропозицію та збільшувати ціни на товари та послуги.

В Україні в умовах олігополії та монополії діє 42% ринку, 11% відносяться до природної монополії, інші – ринки з конкурентними відносинами. Наймонополізованішими в Україні залишаються паливно-енергетичний комплекс та ринок транспорту і зв'язку [2].

Окрім того, останніми роками суттєвий вплив на інфляційні процеси має мілітаризація економіки. Така ситуація пов'язана з тим, що цей процес збільшує видаткові кошти державного бюджету, що веде до зростання бюджетного дефіциту. У 2017 р. оборонний бюджет України складав 134,5 млрд. грн. (5% від ВВП). Згідно проекту Державного бюджету України на 2018 р. ця сума повинна скласти 156,3 млрд. грн. [3]. Мілітаризація деформує структуру виробництва, звужує можливість збільшення випуску товарів та послуг народного споживання у зв'язку з перерозподілом фінансових ресурсів з інших галузей економіки.

Ще одним важливим чинником зростання цін в Україні у 2015-2016 рр. було повзуче підвищення вартості житлово-комунальних послуг та подорожчання енергоносіїв. Так комунальні тарифи, які регулюються адміністративно, в 2016 р. збільшилися на 34,6% за рік. У 2015 р. цей показник становив 64,4%, що стало основною причиною зростання споживчих цін в 2016 р. Ціни на нафтопродукти в Україні збільшилися на 19,4% (12,3% у 2015 р.), не зважаючи на зменшення цін на нафту на міжнародному ринку.

Інфляція в ЄС розраховується на основі гармонізованого індексу споживчих цін на товари та послуги. Цей індекс обчислюється однаковим методом у всіх країнах ЄС, використовуючи єдиний набір визначень, а також список товарів і послуг. Під споживчими цінами розуміють кінцеву ціну, яку платить покупець товару або послуги, і яка включає всі податки та збори. Розглянемо рівень інфляції на прикладі ЄС, який об'єднує 28 країн [4].

На рис. 1 можна побачити динаміку рівня інфляції в Україні порівняно з країнами ЄС за 2009-2017 рр. І хоч останнім часом спостерігається позитивна

тенденція щодо зниження цього показника в Україні, за останній рік інфляція в нашій державі є найвищою серед усіх європейських країн.

У 2014 р. у Євросоюзі зафіксовано дефляцію (0,09%), яка є протилежною інфляції. Це може свідчити про охолодження попиту і можливе гальмування темпів економічного зростання. Хоча вже у 2015 р. рівень інфляції почав поступово зростати і становив 0,17%.

У результаті проведеного аналізу рівня інфляції в Україні та ЄС можна зробити висновки, що для економіки сучасної України проблема інфляції є гострою й актуальною, адже зростання цін на споживчі товари призводить до поглиблення негативних соціально-економічних наслідків. До них можна віднести зниження реальних прибутків населення, знецінення заощаджень. Для вітчизняної інфляції основними формами виявлення є підвищення цін на товари і послуги, зниження курсу гривні, зниження купівельної спроможності населення, зростання заборгованостей за кредитами, збільшення дефіциту державного бюджету та інші форми [5, с. 20].

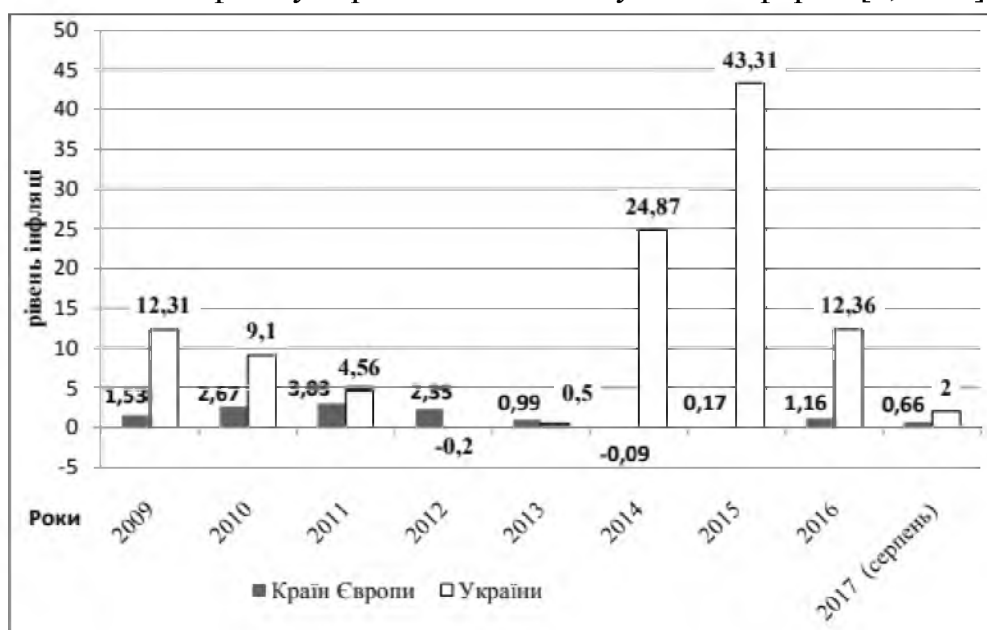

Рис. 1. Рівень інфляції України та країн Європи за 2009–2017 рр., % [3]

Тому вважаємо, що в умовах євроінтеграційного курсу економічної політики України досвід європейських та інших високорозвинених країн щодо встановлення контролю над інфляцією може бути корисним для України. Доцільно здійснити його імплементацію щодо регулювання інфляційних процесів в економічну політику України.

Література:

1. Олійник С. М. Інфляція по-новому / С. М. Олійник // Експрес. – 2015. – № 7. – С. 13-15.
2. Офіційний веб-сайт Антимонопольний комітет України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.amc.gov.ua/>
3. Офіційний веб-сайт Міністерство фінансів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.minfin.gov.ua/>
4. Уровень инфляции в Европейском Союзе в 2016 году [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://www.statbureau.org/ru/european-union/inflation>
5. Уткина О. Необхідність таргетування інфляції в Україні / О. Уткина // Економіст. – 2014. – № 12. – С. 19–22.